

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 25 februari 2004

Ö 2920-03

KLAGANDE

Vägverket, 202100-0639, 781 87 BORLÄNGE

Ombud: verksjuristen AB

MOTPART

MS

Ombud: advokaten PW

SAKEN

Förbudstalan enligt miljöbalken

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätt, Miljööverdomstolen, beslut den 1 juli 2003 i mål M 2653-03

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen fastställer Miljööverdomstolens avgörande.

Det ankommer på miljödomstolen att i samband med målet efter dess återupptagande pröva frågan om rättegångskostnaderna i Miljööverdomstolen och Högsta domstolen.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Vägverket har yrkat att Högsta domstolen, med ändring av Miljööverdomstolens beslut, fastställer miljödomstolens beslut och tillerkänner Vägverket ersättning för rättegångskostnader i Miljööverdomstolen med där yrkat belopp.

MS har bestritt ändring.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Högsta domstolen.

SKÄL

Enligt 32 kap. 12 § miljöbalken får enskild föra talan om bl.a. förbud mot fortsatt verksamhet gentemot den som utan tillstånd bedriver miljöfarlig verksamhet.

Den fråga Högsta domstolen har att ta ställning till är om en med stöd av väglagen (1971:948) fastställd arbetsplan är att anse som ett sådant tillstånd som avses i nämnda bestämmelse.

I 2 kap. 9 § miljöbalken finns en s.k. stoppregel för vissa former av miljöfarlig verksamhet som till stora delar återgår på en motsvarande bestämmelse i 6 § miljöskyddslagen (1969:387). I tredje stycket av sistnämnda lagrum fanns dock en särskild föreskrift av innebörd att bestämmelsen inte hindrade att sådan flygplats, väg eller järnväg, vars anläggande prövas i särskild ordning, användes för avsett ändamål. I rättsfallet NJA 1993 s. 645 fann Högsta domstolen, med hänvisning bl.a. till regleringen i 6 § tredje stycket miljöskyddslagen, att en med stöd av väg-

lagen fastställd arbetsplan utgjorde hinder mot prövning i fastighetsdomstol av en förbudstalan mot vägföretaget enligt lokaliseringsbestämmelsen i 4 § miljöskyddslagen. Den fastställda arbetsplanen ansågs tydligen kunna jämföras med ett tillstånd meddelat med stöd av miljöskyddslagen (jfr 22 § miljöskyddslagen). Någon direkt motsvarighet till 6 § tredje stycket miljöskyddslagen finns emellertid inte i miljöbalken.

Byggnad och drift av vägar har genom bl.a. luft- och markföroreningar samt buller sådan miljöpåverkan att miljöbalken är tillämplig. En väganläggning är dock inte tillståndspliktig enligt miljöbalken, men tillstånd får sökas enligt balkens 9 kap. 6 § tredje stycket. För att en väg skall få byggas krävs däremot en med stöd av väglagen upprättad arbetsplan. Av 3 a § väglagen framgår att 2 – 4 kap., 5 kap. 3 § och 16 kap. 5 § miljöbalken skall tillämpas vid upprättande av en arbetsplan och att upprättandet av arbetsplanen därvid skall jämföras med meddelande av tillstånd enligt miljöbalken. För den miljöprövning som sker gäller således i princip samma materiella regler som vid en tillståndsprövning enligt miljöbalken. Vägverkets beslut om fastställande av en arbetsplan kan överklagas till regeringen.

Av förarbetena till miljöbalken framgår att lagstiftaren ansåg att erfarenheterna visat att det fanns fog för att utsträcka miljölagstiftningens tillämpningsområde till att omfatta ingripanden mot trafikanläggningar i vidare mån än som hittills hade varit fallet och att miljölagstiftningens stoppregel således skulle kunna tillämpas även sedan prövning skett i särskild ordning av flygplats, väg eller järnväg (prop. 1997/98:45 del I s. 238). Någon begränsning av innebörd att ingripanden endast skulle kunna ske inom ramen för en myndighets tillsynsverksamhet eller vid behandlingen av ett ärende om ändring eller omprövning av ett tillstånd – men inte vid enskilds talan i ett stämningssmål – har inte kommit till uttryck.

I förarbetena till miljöbalkens följdlagstiftning uttalas vidare att beslut om tillstånd eller liknande godkännande enligt en lag utanför balken inte avsetts ha rättskraft inom balken, varför bestämmelserna i balken kan tillämpas trots att en sak redan har prövats enligt en annan lag (prop. 1997/98:90 s. 151).

Den angivna ordningen kan i vissa fall tänkas vara förenad med olägenheter så till vida att den kan ge upphov till parallella förfaranden om helt eller delvis samma sak, med bl.a. risk för skilda eller motstridiga bedömningar. Av vad som förut har anförts framgår emellertid att denna ordning måste anses åsyftad av lagstiftaren. Det kan således inte vara avsett att en fastställd arbetsplan enligt väglagen skall betraktas som ett tillstånd i 32 kap.12 § miljöbalken och hindra en prövning enligt detta lagrum. Detta är också bäst förenligt med lagtexten, eftersom ett motsatt synsätt inte kan stödjas på någon bestämmelse i balken.

Miljööverdomstolens beslut skall därför fastställas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Munck, Regner, Dahllöf, Nyström och Calissendorff (referent)

Föredragande revisionssekreterare: Peder Munck